

Στα μονοπάτια της ελευθερίας

Διήγημα

Καθόταν ο καπετάν Κωνσταντής στην είσοδο της σπηλιάς του, σε μια απότομη πλαγιά του Ταυγέτου και ρέμβαζε, χαζεύοντας τους ελαιώνες που απλώνονταν στη ρίζα του βουνού. Κοίταζε και τίποτα δε χάλαγε τη γαλήνια εικόνα, τίποτα δεν θύμιζε τον άμοιρο Μοριά, που τόσο είχαν τυραννήσει οι Αγαρηνοί και πριν δυο χρόνια σήκωσε επανάσταση. Θωρούσε περήφανα τη λευκή σημαία με τον γαλάζιο σταυρό που κυμάτιζε σα να διαλαλούσε σ' όλο τον κόσμο τη λευτεριά.

Τρεις μήνες καθόταν εκεί, στο παλιό αρματολίκι του, ο Καπετάν Κωνσταντής, περιμένοντας ν' αναρρώσει απ' τη βαριά λαβωματιά που έλαβε στη μάχη. Μα η πληγή του τώρα γιατρεύτηκε κι εκείνος ανέμενε μόνο να του στείλει η κυβέρνηση καμιά αποστολή για να πάει να πολεμήσει. Ξαφνικά, καλπασμοί, φωνές και τουφεκιές αντήχησαν στη σιωπηλή πλαγιά. Ανησύχησε ο Καπετάν Κωνσταντής, μήπως ήρθαν Τούρκοι, τράβηξε το σπαθί του, και φώναξε τον Μάρκο, το πρωτοπαλικάρό του. «Τι συμβαίνει;», τον ρώτησε.

«Έχουμε επισκέπτη, τον Καπετάν Πολύδωρο. Ήρθε εδώ με τους άντρες του και σου μεταφέρει, λέει, ένα σημαντικό μήνυμα».

Ο Καπετάν Κωνσταντής σαν άκουσε τούτο το όνομα, έκανε έναν μορφασμό αποστροφής και απέχθειας. Τον ήξερε καλά τον Καπετάν Πολύδωρο. Ήταν συμφεροντολόγος και πολέμαγε μόνο για το κέρδος του· γι' αυτό και δεν τον χώνευε καθόλου. Μα έδωσε τόπο στην οργή και παρήγγειλε του Μάρκου να φέρει τον επισκέπτη.

Δεν πέρασε πολλή ώρα και στη είσοδο της σπηλιάς εμφανίστηκε ο Καπετάν Γιάννης Πολύδωρος με δυο πολεμιστές του. Ήταν ένας μεσόκοπος άνδρας, μετρίου αναστήματος και μάλλον παχύς, συνηθισμένος στα πλούτη που κέρδιζε απ' τα λάφυρα. Χαιρέτησε τον Καπετάν Κωνσταντή, έγνεψε στους άντρες του να τους αφήσουν μόνους κι άρχισε την κουβέντα χωρίς περιστροφές.

«Καπετάν Κωνσταντή», είπε, «πριν αρχίσουμε να μιλούμε, θέλω να ξεχάσεις την έχθρα που μας χωρίζει. Άλλαξα. Έγινα άλλος άνθρωπος. Όλα όσα κέρδισα πατώντας επί πτωμάτων τα 'δωσα στην Επανάσταση».

«Αφού κατάλαβες πως η πατρίδα είναι πάνω απ' το συμφέρον, σ' εκτιμώ και δεν σε λογίζω πια εχθρό μου».

«Σε ευχαριστώ καπετάν Κωνσταντή. Ξέρεις να συγχωρείς. Θα σου πω τώρα, τι με φέρνει εδώ. Με στέλνει ο Κολοκοτρώνης να σου μεταφέρω την εντολή του. Βρίσκεται στα Δερβενάκια κι έχει στήσει καρτέρι του Δράμαλη. Έχει ελάχιστους άντρες και σε χρειάζεται. Θέλει, λοιπόν, να φυλάξεις με τα παλικάρια σου ένα πέρασμα, ένα μικρό μονοπάτι. Μα πρόσεχε· αν καταφέρουν και το διαβούν οι Τούρκοι, όχι μόνο θα γλυτώσουν απ' την ενέδρα, μα θα βρεθούν και στα νώτα μας. Δέχεσαι, καπετάν Κωνσταντή;»

«Δέχομαι καπετάνιε κι εγώ κι όλα τα παλικάρια μου. Το πέρασμα θα μείνει αδιάβατο απ' τους Αγαρηνούς!», είπε κι έδωσαν τα χέρια.

Σηκώθηκε ο Καπετάν Κωνσταντής, ζώστηκε τ' άρματά του, προσκύνησε την εικόνα του Αη Κωνσταντίνου και πήγε να ξεκουραστεί για τη μάχη.

Ταμπουρωμένος πίσω απ' τα βράχια που 'φραζαν την είσοδο του μονοπατιού, ο Καπετάν Κωνσταντής παρακολουθούσε τους Τούρκους που έμπαιναν στα στενά των Δερβενακίων και περίμενε την κατάλληλη στιγμή για να δώσει το σύνθημα της επίθεσης. Ένα λάθος να έκανε και όλα θα τινάζονταν στον αέρα. Ξαφνικά, κάτι θυμήθηκε.

«Μάρκο», ψιθύρισε, «έλα' δω».

Ο Μάρκος σηκώθηκε αργά από τη θέση του, κρατώντας τη σημαία και προχώρησε σκυφτός προς τον καπετάνιο. Μα δεν πρόλαβε να φτάσει. Μια ντουφεκιά ακούστηκε και έπεσε νεκρός, αφήνοντας το γαλανόλευκο μπαϊράκι να πέσει απ' τα χέρια του...

Εκείνη τη στιγμή ο Κολοκοτρώνης εξαπέλυσε γενική επίθεση. Οι σκηνές που ακολούθησαν δεν περιγράφονται. Οι Έλληνες μεθυσμένοι από τη λαχτάρα της λευτεριάς επιτίθονταν με ορμή ασυγκράτητη στην ατσάλινη φάλαγγα των εχθρών. Οι Τούρκοι πεζοί έτρεχαν σαν τρελοί για να γλιτώσουν, ενώ ποδοπατιούνταν από τα αφηνιασμένα άλογα των καβαλάρηδων. Οι καμήλες κάλπαζαν προσπαθώντας να ξεφορτωθούν τα βαρύτεριμα λάφυρα που μετέφεραν στη ράχη τους, ξεφεύγοντας απ' τους αγωγιάτες τους. Οι μεγάλοι πασάδες πέφταν απ' τις χρυσές σέλες των τρελαμένων υποζυγίων τους, κουρελιάζοντας τα μεταξωτά ρούχα τους. Οι Οθωμανοί κατάλαβαν

πως δεν είχαν άλλη ελπίδα, παρά να περάσουν το μονοπάτι, που φύλαγε ο Καπετάν Κωνσταντής.

Αυτή τη στιγμή περίμενε και ο καπετάνιος. Σαν τους είδε να ορμούν κατά δεκάδες, σήκωσε το σπαθί του και φώναξε: «Ελευθερία ή Θάνατος!» Μια ομοβροντία αντήχησε και το πρώτο κύμα εχθρών αποκρούστηκε. Η μάχη είχε ανάψει για τα καλά. Ο Καπετάν Κωνσταντής πολέμαγε σα λιοντάρι. Πότε με το τουφέκι, πότε με το σπαθί έριχνε νεκρό όποιον εχθρό πλησίαζε το ταμπόρι του. Ξαφνικά, μια σφαίρα καρφώθηκε στον ώμο του. Τινάχτηκε από τον πόνο, μα δεν φώναξε, μη θέλοντας να αποθαρρύνει τα παλικάρια του, που όλο και λιγόστευαν. Μα ήταν πια αργά· οι πρώτοι Τούρκοι είχαν κάμψει την ηρωική αντίσταση των υπερασπιστών του περάσματος και έμπαιναν στο μονοπάτι. Τότε, αντήχησε η βροντερή φωνή του Κολοκοτρώνη, ψηλά απ' τα βράχια: «Κάνε κουράγιο, Καπετάν Κωνσταντή κι έρχομαι με τον καπετάν Πολύδωρο!».

Ακούγοντάς τον και βλέποντας τους εχθρούς να υποχωρούν πανικόβλητοι στο άκουσμα της φωνής του Αρχιστρατήγου, ο Καπετάν Κωνσταντής, σηκώθηκε όρθιος, λαβωμένο θεριό, σταυροκοπήθηκε και υψώνοντας τη σημαία άφησε την τελευταία του πνοή, εκεί...ψηλά...στα μονοπάτια της Ελευθερίας!